

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN-2020-313

8.5.2020

Protector Forsikring ASA

Yrkesskade/yrkessykdom - Yrkesskadeforsikringsloven (YFL)

Lisensforsikring – bestridt oppsigelse – udyktighetserklæring – forsikringstilfellet –forsikringstiden.

Forsikrede ble oppsagt fra sin stilling grunnet sykdom. Han bestred oppsigelsen. Lagmannsretten frifant arbeidsgiver, og Høyesterett tillot ikke anken fremmet. Kort tid etter fikk forsikrede utstedt varig udyktighetserklæring. Selskapet avsto krav under lisensforsikringen, og anførte at den ordinære dekningsperioden var utløpt da arbeidsforholdet ble bragt til opphør. Forsikrede anførte at arbeidsforholdet først gikk til opphør, da det forelå en rettskraftig avslutning på arbeidsforholdet. Udyktighetserklæringen ble dermed utstedt innen 1 år etter at ansettelsesforholdet opphørte, slik vilkårene anga. Nemnda konkluderte med at arbeidsforholdet i forsikringsrettslig sammenheng først opphørte da oppsigelsen ble rettskraftig avgjort. Forsikringstilfellet inntraff da i forsikringstiden og forsikrede ble gitt medhold.

Saksfremstilling

Forsikrede (f. 1959) ble oppsagt fra sin stilling 22.11.15 grunnet sykdom. Oppsigelsen ble brakt inn for domstolene med påstand om at oppsigelsen var ugyldig, samt krav om å stå i stillingen under oppsigelsessaken. Den 6.5.16 avsa tingretten dom om at oppsigelsen var ugyldig, og at forsikrede ikke pliktet å fratre sin stilling. Forsikrede fikk utstedt helseerklæring 9.11.16 med gyldighet frem til 9.5.17. Dom fra tingretten ble anket til lagmannsretten, som 14.3.17 avsa dom om frifinnelse for arbeidsgiver. Lagmannsrettens dom ble påanket til Høyesterett, som 27.6.17 avsa beslutning om ikke å tillate anken fremmet.

Forsikrede fikk utstedt udyktighetserklæring 17.7.17. fra sjømanns -og petroleumslegen, hvor det fremgår:

Ovennevnte har siste periode vært sykemeldt pga psykiske vansker og søvnforstyrrelser relatert til en arbeidskonflikt med oppsigelse. Saken har vært oppe i rettsystemet men er nå vedtatt endelig. Plagene er av en slik karakter at han ikke lenger kan sies å ha helse til å jobbe offshore. Videre forventes pga rettsakens omfang og varighet at han helsemessig ikke vil klare et offshorerelatert yrke i fremtiden.

Selskapet mottok krav fra forsikrede 28.3.18.

Selskapet viste til at det ikke var registrert sak, og ba om at skademelding ble sendt til korrekt adresse, jf. brev av 11.4.18. Skademeldingsskjema ble sendt fra arbeidsgiver 9.1.19, med opplysning om at forsikrede "ble oppsagt hos oss og hadde siste dag ansatt 29.06.17".

Selskapet avsto krav om utbetaling i brev av 12.11.19.

Klage ble registrert hos Finansklagenemnda 25.11.19.

Forsikrede var omfattet av en trygghetsforsikring.

Fra forsikringsvilkår pkt. 2 (2017-vilkårene) siteres:

Trygghetsforsikringen dekker yrkesskader, annen ulykesskade og yrkessykdommer som konstateres hos arbeidstakere i det tidsrom Trygghetsforsikringen er i kraft for arbeidstakeren.

En sykdom/yrkessykdom anses konstatert på det tidspunkt sykdommen er påvist av lege, selv om korrekt diagnose først ble stilt på et senere tidspunkt eller sykdommen først senere ble godkjent som yrkessykdom.

Trygghetsforsikringen dekker også yrkessykdom som konstateres etter at arbeidsforholdet er brakt til avslutning, og må anses forårsaket hos arbeidsgiveren. Trygghetsforsikringen dekker permanent tap av helseattest p.g.a. ulykesskade eller sykdom.

Videre fremgår av forsikringsvilkårenes pkt. 5.2 (2017-vilkårene):

... Forsikringstilfellet inntreffer den dag "Udyktighetserklæring" blir utstedt med varig virkning. Dersom forsikringstilfellet inntreffer i en sammenhengende sykemeldingsperiode som fortsatt løper etter at arbeidsgiver har brakt sikredes ansettelsesforhold til opphør, skal sikrede være omfattet av Trygghetsforsikringen på tidspunktet for dyktighetserklæring, så lenge årsaken til utstedelse av udyktighetserklæring er sammenfallende med årsaken til sykmeldingen og vedkommende var omfattet av Trygghetsforsikringen første dag av den aktuelle sykemeldingsperioden.

Det er videre et vilkår at forsikringstilfellet inntreffer senest 1 (ett) år etter ansettelsesforholdets opphør.

Av forsikringsvilkår pkt. 2.1 (2018-vilkårene) fremgår:

Trygghetsforsikringen omfatter alle arbeidstakere under 70 år ansatt i virksomhet tilsluttet NR og som omfattes av tariffavtale med bestemmelse om trygghetsforsikring. Forsikringen gjelder så lenge tjenesteforholdet består og innen den perioden som forsikringen dekker.

Videre siteres forsikringsvilkår pkt. 6.2 (2018-vilkårene):

... Dersom forsikringstilfellet inntreffer i en sammenhengende sykemeldingsperiode som fortsatt løper etter at arbeidsgiver har brakt sikredes ansettelsesforhold til opphør skal sikrede være omfattet av Trygghetsforsikringen på tidspunktet for udyktighetserklæring, så lenge årsaken til utstedelse av udyktighetserklæring er sammenfallende med årsaken til sykmeldingen og vedkommende var omfattet av Trygghetsforsikringen første dag av den aktuelle sykemeldingsperioden. Det er videre et vilkår at forsikringstilfellet inntreffer senest 1 (ett) år etter ansettelsesforholdets opphør.

Forsikrede har i det vesentlige anført at vilkårene for utbetaling er oppfylt. Forsikringstilfellet inntraff innen ett år fra arbeidsforholdets opphør. Ansettelsesforholdet var ikke opphørt så lenge forsikrede stod i stillingen, og det ikke forelå rettskraftig avslutning av ansettelsesforholdet. Ansettelsesforholdet besto til Høyesterett avsa beslutning om å nekte anken fremmet. Når en arbeidstaker står i stillingen, består ansettelsesforholdet med plikter og rettigheter, som lønnsplikt, pensjonsopptjening, forsikringer etc. Ettårsfristen står til slutt i vilkåret, og har en annen formulering enn bestemmelsen selskapet har vist til. Henviste vilkår stiller krav til sammenhengende sykemeldingsperiode, og ettårsfristen står her innledningsvis i vilkåret. De to avsnittene kan ikke tolkes i sammenheng. Dette underbygges også ved at ettårsfristen er skilt ut som et selvstendig avsnitt i vilkårene fra 2017. Dersom selskapet mente at ettårsfristen skulle løpe fra tidspunktet oppsigelse ble inngitt, kunne selskapet inntatt dette i vilkårene. Ved uklare vilkår skal dette tolkes mot selskapet. Selskapets henvisning til pkt. 2.1 i vilkårene klargjør heller ikke noe i denne sammenheng. Dersom utgangspunktet for "ettårsfristen" er slik selskapet hevder, må denne uansett beregnes fra det tidspunktet oppsigelsen ble rettskraftig avgjort. Arbeidsgiver har ikke lyktes med å bringe ansettelsesforholdet til opphør, så lenge arbeidstaker har dom for at han har rett til å stå i stillingen. Saken er da ikke endelig avgjort.

Selskapet har i det vesentlige anført at vilkårene for utbetaling ikke er oppfylt. Siste avsnitt i pkt. 6.2 (2018-vilkårene) må tolkes i sin sammenheng, slik at tidspunktet arbeidsgiver bringer arbeidsforholdet til opphør danner ytterste ramme for friststart for ettårsfristen. Vilkårene må ses uavhengig av oppsigelsesfrister og bestridelse av opphør. Vilkåret er en ansvarsbegrensning som bevisst er inntatt for å sette et ytterpunkt for løpetiden av en risiko. Utstedelse av

udyktighetserklæring skal følge forsikringstakers medisinske tilstand, ikke taktikk eller påvirket av andre forhold. I denne saken er forsikringstilfellet inntrådt lenge etter ettårsfristen er utløpt. Tjenesteforholdet er opphørt på tidspunktet for forsikringstilfellets inntreden, og for forsikrede utenfor den perioden som forsikringen (1 års tilleggsfrist) dekker.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Saken gjelder krav om utbetaling under en trygghetsforsikring (tap av helseattest), og reiser spørsmål om hvordan tilleggsfristen skal tolkes.

Forsikringsvilkårene fastsetter hvilke situasjoner som gir rett til erstatning under forsikringen, og det er bare hendelser/forhold som er omfattet av vilkårene, som gir slik rett.

Forsikrede ble sagt opp fra sin stilling 22.11.15, og oppsigelsen ble rettskraftig avgjort ved Høyesteretts beslutning av 27.6.17. Forsikrede fikk utstedt udyktighetserklæring 17.7.17. Basert på opplysningene fra tidligere arbeidsgiver, legger nemnda til grunn at forsikrede stod i sin stilling frem til 29.6.17, altså to dager etter Høyesteretts beslutning.

Selskapet avslo kravet om utbetaling under henvisning til vilkårene som gjaldt fra 1.1.18. Vilårene som gjaldt da udyktighetserklæringen ble utstedt i 2017, ble fremlagt av selskapet i brev av 14.1.20. De aktuelle vilkårene i de to vilkårssettene er i det vesentlige likelydende. Det fremgår av begge vilkårssett at forsikringstilfellet inntreffer den dagen "udyktighetserklæring" blir utstedt med varig virkning. Forsikrede fikk utstedt udyktighetserklæring 17.7.17, og nemnda legger følgelig til grunn at saken må vurderes på grunnlag av vilkårene fra 1.1.17.

Av vilkårenes pkt. "5.2 Offshorepersonell" (2017-vilkårene), fjerde og femte avsnitt, fremgår:

... Forsikringstilfellet inntreffer den dag "Udyktighetserklæring" blir utstedt med varig virkning. Dersom forsikringstilfellet inntreffer i en sammenhengende sykemeldingsperiode som fortsatt løper etter at arbeidsgiver har brakt sikredes ansettelsesforhold til opphør, skal sikrede være omfattet av Trygghetsforsikringen på tidspunktet for (u)dyktighetserklæring, så lenge årsaken til utstedelse av udyktighetserklæring er sammenfallende med årsaken til sykemeldingen og vedkommende var omfattet av Trygghetsforsikringen første dag av den aktuelle sykemeldingsperioden.

Det er videre et vilkår at forsikringstilfellet inntreffer senest 1 (ett) år etter ansettelsesforholdets opphør.

Tilsvarende fremgår av pkt. 6.2, andre og tredje avsnitt i 2018-vilkårene, og under "Trygghetsforsikring" i medlemsbeviset, men tekstinnstillingen er noe annerledes slik at ettårsfristen ikke er skilt ut i et eget avsnitt.

Det er kravstiller, altså forsikrede, som har bevisbyrden for at vilkårene for utbetaling er oppfylt. Det innebærer at forsikrede må sannsynliggjøre at forsikringstilfellet inntrådte senest ett år etter at ansettelsesforholdets opphør.

Partene er uenige om hvordan tilleggsfristen skal fortolkes. Slik nemnda ser det taler ordlyden i pkt. 5.2 femte avsnitt for at tilleggsfristen på ett år løper fra det tidspunktet ansettelsesforholdet opphører, altså uten hensyn til når eller av hvem ansettelsesforholdet blir brakt til opphør. Selskapet har anført at tidspunktet arbeidsgiver bringer arbeidsforholdet til opphør danner ytterste ramme for friststart for ettårsfristen. Etter nemndas syn er ikke en slik streng fortolkning av ordlyden forenlig med de forutsetninger som bestemmelsen hviler på. Etter ordlyden i pkt. 5.2 fjerde avsnitt aktualiseres bare tilleggsfristen i de tilfeller hvor ansettelsesforholdet er brakt til opphør av arbeidsgiver.

Ved tvil om hvordan vilkåret skal forstås er det slik nemnda ser det naturlig å se hen til pkt. 5.2, fjerde avsnitt, der det fremgår at forsikringstilfellet inntreffer den dag "Udyktighetserklæring" blir utstedt med varig virkning. Videre fremgår at den forsikrede, under nærmere angitte vilkår, også er omfattet av trygghetsforsikringen, dersom forsikringstilfellet inntreffer i en sammenhengende sykdomsperiode som fortsatt løper etter at arbeidsgiver har brakt sikredes ansettelsesforhold til opphør. Leser man de to avsnittene i fjerde og femte avsnitt i sammenheng, fremstår det etter nemndas syn klart nok at tilleggsfristen løper fra det samme tidspunktet som kravet om sammenhengende sykemeldingsperiode knytter seg til, altså fra det tidspunktet arbeidsgiver har brakt arbeidsforholdet opphør. Nemnda kan av denne grunn ikke se at uklarhetsprinsippet i Rt-1997-1807 (Cignadommen) kommer til anvendelse i dette tilfellet. Nemnda kan heller ikke se at det forhold at tilleggsfristen er skilt ut i et eget avsnitt tilsier en isolert forståelse. Dette underbygges etter nemndas syn også av formuleringen "Det er videre et vilkår ...", der begrepet "videre" henspiller til foregående avsnitt. Det bemerkes at selskapets henvisning til pkt. 2.1 i 2018-vilkårene, og det forhold at ordlyden i den tilsvarende bestemmelsen i 2017-vilkårene er avvikende, etter nemndas syn ikke er relevant for tolkningen av tilleggsfristen.

Spørsmålet blir etter dette på hvilket tidspunkt arbeidsgiver må anses å ha "brakt forsikredes ansettelsesforhold til opphør". Etter nemndas syn må dette i utgangspunktet forstås som det tidspunktet arbeidsgiver sier opp ansettelsesforholdet. Det som kompliserer saken, og som synes å være sakens kjerne, er hvordan dette stiller seg når gyldigheten av arbeidsgiverens oppsigelse gjøres til gjenstand for tvist i domstolene.

Forsikrede har anført at arbeidsgiver ikke har lyktes med å bringe ansettelsesforholdet til opphør så lenge forsikrede hadde dom for at han hadde rett til å stå i stillingen og gyldigheten av oppsigelsen ikke var rettskraftig avgjort. Selskapet har på sin side anført at tidspunktet for når arbeidsgiver har brakt arbeidsforholdet til opphør, må leses uavhengig av oppsigelsesfrister og dets like, herunder også bestridelser av opphør. Og videre at dette er i samsvar med en antitetisk tolkning av de rettsvirkninger som følger av arbeidsmiljøloven § 15-12 og alminnelige ugyldighetsvirkninger, ved at rettsvirkningen av at en arbeidstaker ikke når frem med sitt krav, er at arbeidsforholdet lovlig ble brakt til opphør av arbeidsgiver. Etter selskapets syn begynte derfor tilleggsfristen å løpe fra tidspunktet av den handling (oppsigelsen) som i ettertid viste seg å være gyldig.

I dette tilfellet ble oppsigelsen 22.11.15 rettskraftig avgjort ved Høyesteretts beslutning 27.6.17, med den rettsvirkning at oppsigelsen var gyldig og forsikrede måtte fratre stillingen hos arbeidsgiver. Opphør av arbeidsforhold er regulert i arbeidsmiljøloven kapittel 15. Det kan også være regulert i arbeidsavtalen.

All den tid forsikrede faktisk stod i stillingen og gyldigheten av oppsigelsen ikke var endelig avgjort, kan nemnda ikke se arbeidsforholdet rent faktisk var bragt til opphør av arbeidsgiver, slik forsikringsvilkårene krever. Nemnda har under tvil kommet til at arbeidsgiver i forsikringsrettslig sammenheng først kan anses å ha brakt arbeidsforholdet til opphør, da oppsigelsen ble rettskraftig avgjort 27.6.17. Etter nemndas syn inntraff dermed forsikringstilfellet innen tilleggsfristen i vilkårene pkt. 5.2.

Det bemerkes at nemnda ikke har tatt stilling til om de øvrige vilkårene for utbetaling under trygghetsforsikringen er oppfylt.

Nemndas medlem Sande Kvålen, som er enig i resultatet, har følgende særmerknad:

Spørsmålet i saken er om forsikringstilfellet har inntruffet i forsikringstiden/utvidet forsikringstid etter forsikringsavtalen pkt. 5.2 (vilkår 2017). Forsikringstilfellet oppsto 17.7.17, nærmere 1 år og

8 måneder etter oppsigelsen i november 2015. Forsikrede er medlem av en kollektiv forsikringsavtale med yrkesskadedekning og trygghetsdekning.

Vilkåret pkt. 5.2, 5. avsnitt, setter en grense for når forsikringstilfeller kan inntre i etterkant av ansettelsesforholdets opphør: "*Det er videre et vilkår at forsikringstilfellet inntre senest 1 (ett) år etter ansettelsesforholdets opphør*". Utgangspunktet for når ettårsfristen starter i 5. avsnittet synes å være klart nok, ved ansettelsesforholdets opphør. Normalt er dette siste arbeidsdag i oppsigelsesperioden. Dette er i samsvar med når arbeidsforhold formelt oppfører.

Jeg er ikke enig i at 4. avsnitt i pkt. 5.2 tilsier en annen forståelse av ordlyden i 5. avsnitt. En slik forståelse av vilkåret, vil i praksis innebære at forsikringen i sin helhet opphører før arbeidstaker faktisk "*trer ut av den gruppe som avtalen omfatter*", jf. fal. § 19-6.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Forsikrede gis medhold.

Ved behandlingen deltok Kaja de Vibe Malling (leder), Gro Farestvedt (selskapsrepresentant), Ingrid Sande Kvålen (forbrukerrepresentant).